

Borítékolható választási győzelem Franciaországban?

Az áprilisi köztársaságielnök-választás után Emmanuel Macron folytathatja mandátumát a közvélemény-kutatások szerint. Az első és a második fordulóban is nagyarányú győzelmet jósolnak a regnáló francia elnöknek.

Bár a közvélemény-kutatókat érdemes mindig óvatosan kezelni, és örök érvényű igazság, hogy a választásokat mindig a szavazás napján kell megnyerni, a francia elnökválasztással kapcsolatos legfrissebb kutatási eredmények és az elmúlt hónapok tendenciái is Emmanuel Macron győzelmét vetítik előre.

A francia félprezidenciális rendszerben a közvetlen köztársaságielnök-választás a legfontosabb politikai esemény, amely a következő öt évre alapvetően meghatározza az ország politikai irányvonalát. Az elnököt két fordulóban választják meg. Az első forduló egy héttel a magyarországi országgyűlési választások után, 2022. április 10-én rendezik meg. Ezen minden jelölt indulhat, akinek sikerült összegyűjteni a nevezéshez szükséges 500 képviselői ajánlást. Az április 24-i második fordulóra az első fordulóban két legtöbb szavazatot szerző jelölt jut be, kettejük végső párbajából kerül ki Franciaország elnöke.

Az elnöki pozícióért 2022-ben 12 jelölt száll ringbe, köztük Emmanuel Macron regnáló elnök, valamint a fő jobboldali kihívójának számító Marine Le Pen, a Nemzeti Tömörülés (Rassemblement National – RN) elnöke. Macron jelentősebb kihívói között találjuk még a migrációval kapcsolatos kritikus könyveiről elhíresült Éric Zemmour publicistát, valamint Valérie Pécresse-t, a jelenleg a Republikánusok (Les Républicains – LR) nevet viselő, Nicolas Sarkozy és Jacques Chirac egykori francia elnökök által fémjelzett pártcsalád jelöltjét. A kutatások 10% felett mérik még Jean-Luc Mélenchon szélsőbaloldali politikusot, aki immár harmadszor fut neki az elnökválasztási megmérettetésnek. A maradék 7 jelölt többségét jóval 5% alatt mérik, közülük egyedül Yannick Jadot zöld párti politikus emelkedik ki ezt meghaladó prognózissal. A francia politikai színtéren Emmanuel Macront a centrumba, 6 jelöltet a baloldalhoz, 5 jelöltet a jobboldalhoz sorolnak.

A *Le Figaro* francia napilap összesítette az elmúlt két hét közvélemény-kutatási eredményeit, amelyek alapján Emmanuel Macron támogatottsága 30,3%, akit jelentős lemaradással követ a mezőnyben Marine Le Pen 17,6%-kal,

Eric Zemmour 11,9%-kal, Valérie Pécresse 11,5%-kal és Jean-Luc Mélenchon 11,5%-kal. A különböző közvélemény-kutató cégek mérései között a 3. helytől lefelé találunk eltéréseket az eredményekben.

Emmanuel Macron már tavaly augusztusban is az első forduló legesélyesebb befutójának számított 25% körüli mérésekkel, Marine Le Pen viszont akkoriban még úgy tűnt, néhány százalékos lemaradással megszorongathatja az első fordulóban a jelenlegi államfőt. A *Le Figaro* 8 hónapot felölelő tendencialemlzése szerint Macron támogatottsága kisebb romlásokkal hónapokig stagnált, majd február közepétől ugrásszerűen emelkedett. Marine Le Pen támogatottsága ehhez képest folyamatos csökkenő tendenciát mutatott, és csak januártól stabilizálódott a jelenlegi 17–18% körüli értéken.

Le Pen gyengülésében jelentősen közrejátszott – az egyébként unokahúga, Marion Maréchal által is támogatott – Éric Zemmour elnökjelölti indulása, amely megosztotta a jobboldali szavazóbázist. Szintén Le Pen gyengítette, hogy a szebb időket megélt Republikánusok jelöltje, a fővárost magában foglaló régió (Région Île-de-France) elnöke, Valérie Pécresse meglepetésszerűen megnyerte a pártja által rendezett előválasztást. A győzelem egy ideig felhajtórőnek bizonyult számára, és az élmezőnybe repítette, 18%-on is mérték, mielőtt visszaesett volna a jelenlegi 11% körüli szintre.

A Republikánusok által képviselt tradicionális francia jobboldal a legutóbbi elnökválasztások óta súlyos válságban van. A párt jelöltje, François Fillon 2017-ben még favoritként vágott neki a kampánynak, de súlyos vereséget szenvedett, miután a választás célegyenesében bírósági eljárást indítottak ellene. Az egyébként is belső megosztottságtól szenvedő pártnak ez végzetes csapást jelentett, amelyet az tetőzött, hogy Macron elnök több meghatározó politikusát is sikerrel csábította át saját táborába magas rangú kormányzati pozíciókért cserébe.

A tradicionális jobboldal gyengülése teret nyitott a korábban a radikális jobboldalhoz kötött Marine Le Pen szélesebb körű jobboldali térnyeréséhez, amelyre tekintettel pár éve még Macron–Le Pen fej-fej melletti párharcot is lehetett prognosztizálni 2022-re. A fentebb említett jobboldali megosztottság miatt azonban végül nem valósult meg a francia politikai színtér egyértelmű polarizációja.

Kérdés azonban, hogy a második fordulóban képes-e bármelyik elnökjelölt legyőzni a jelenlegi elnököt. Amennyiben Marine Le Pen továbbjut, a második fordulóban még összefoghatja a jobboldalt, ezzel több szavazatot szerezve, mint amennyit önmagában Emmanuel Macron szerez majd az első fordulóban. Azonban a második forduló átszavazások nemcsak Marine Le Pen számára hoznak majd többszavazatot, Macronra ugyanúgy több, első fordulóban

kieső jelölt hívei fogják leadni voksukat. A francia közvélemény-kutatási adatok szerint a jelenleg legvalószínűbb Macron–Le Pen második fordulóban Macronra a választók 59%-a, Le Penre 41%-a szavazna. Az eredmény bár biztos Macron-győzelmet jósol, az is megállapítható, hogy ezzel Le Pen jobban szerepelne a második fordulóban, mint 5 évvel ezelőtt, amikor 34%-kal kapott ki az akkor 66%-ot szerző Macrontól.

Az előző választáson Macron elsősorban annak köszönhette győzelmét, hogy az akkoriban favorit Fillont megbuktatták a kampányban, így a második fordulóban Marine Le Pennel kellett megküzdenie. Ez azért volt könnyebb felállítás, mert akkor még erőteljesebben érvényesült Franciaországban az a társadalmi jelenség, amely szerint a szélsőségesnek bélyegzett Le Penre „nem illik” szavazni. A fenti szavazói beidegződés érezhetően választásról választásra halványul, amit az is bizonyít, hogy a felmérések szerint Macron ellenfelei közül Le Pen tudná a legtöbb szavazatot elérni a második fordulóban. A kutatások szerint Mélenchonra a választók 35, Péresse-re 34, Zemmourra 33%-a szavazna Macronnal szemben.

Marine Le Pen kihívói esélyeit ezúttal a politikai konjunktúra csökkenti. Macron elnöknek mandátuma végére sikerült konszolidálnia kormányzását. Elnöksége első felében olyan kihívásokkal kellett megküzdenie, amelyek akár a bukásához is vezethettek volna, amikor 2018-ban hónapokig tartó, polgárháborút idéző állapot alakult ki az országban. Az ezt követő válságok azonban már nemcsak kihívást jelentettek az elnöknek, hanem lehetőséget is teremtettek arra, hogy megmutassa, képes az országot nehéz időszakban irányítani. Mint minden országnak, 2020-tól Franciaországnak is meg kellett küzdenie a koronavírus-járvánnyal, amiben jelentős felelősség hárult az állami döntéshozókra, élükön a köztársasági elnökkel. Az elmúlt hetekben pedig az orosz–ukrán háború miatt irányul kiemelkedő figyelem Macronra, aki az Európai Unió legerősebb hadseregének és egyetlen atomhatalmának vezetőjeként, valamint az EU jelenlegi soros elnökségét ellátó ország elnökeként kiemelt szerepet játszik a válsággal kapcsolatos döntésekben és az Oroszországgal folytatott tárgyalásokon.

Bár egyetlen demokratikus választás eredményét sem lehet előre elkönyvelni, a francia és a nemzetközi politikai konjunktúra egyértelműen Macron elnök győzelmét vetíti elő. Úgy néz ki, az érintett is biztos a dolgában. Amikor egy újságíró a minap megkérdezte tőle, hogy mit tenne, ha elveszítené a választást, az elnök csak annyit válaszolt, hogy ezt a kérdést még nem tette fel magának.

2022. március 21.